№ 203 სექტემბერი 24, სამშაბათი 1891 სექტემბერი 24, სამშაბათი № 203

ГАЗЕТИ ЦІНА

თვეებ	მან.	კ.	თვეებ	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ИВЕРІЯ

გაზეთი დასაკეთად და კერძო განცხადებ:თა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ: თვითონ რედაქციას, ეუკანში, ავშალის ქუჩაზედ, ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკისეულს სახლებში; წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელიარიას, სათავად-აზნაურთ ბანკის სახლებში, სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1891 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1891

„ИВЕРІЯ“

გამოვა 1891 წელსაც იმავე პროგრამით, როგორც აქამდე.

ВПЕРЕДЪ ЖЕЛАЮЩІЕ ПОДПИСАТЬСЯ ГАЗЕТИ ЗА 1891 ГОДЪ ИЗВОЛЯТЪ ОБРАЩАТЬСЯ:

ТФИЛИСЪ: а) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზედ, ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკისეულს სახლებში, № 21; ბ) „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიას, სასახლის ქუჩაზედ, თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულო ბანკის ქარვასლის გალერეაში.

ტფილისის გარეშე მცხოვრებთა უნდა დაბარონ გაზეთი შემდეგის ადრესით:

Тифлисъ. Въ редакцію грузинской газеты „ИВЕРІЯ“.

რედაქცია ამისთანავე აცნობებს, რომ იგი გაზეთის გაგზავნის გამო ფასუხის მეგებელ იქნება მარტო ამ სულის-მამშვენთა წინაშე, ვისც გაზეთის დაკეთებისთვის შესახვედრს ფულს პირდაპირ რედაქციაში და ან „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიაში ეაძლევდეს, ანუ გაზეთზე ხელს აწერენ.

გაზეთის ფასი დაბეჭდილია გაზეთის სათაურშივე, ხოლო სრული პირობანი გაზეთის დაკვეთისა გამოცხადებულია უკანასკნელს გვერდზედ.

ქართული თეატრი

ხუთშაბათს, 26 სექტემბერს,

ქართულ დრამატიულ საზოგადოების დასისაგან წარმოდგენილი იქნება

ლაზარაიშვილის ისტორიული დრამა

მტარვალი

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი, ავალოვისა, ჩერქეზიშვილისა, ტარიელოვისა, ბ-ნი გუნია, გედევანოვი, შათიროვი, კანდელაკი, იანქოშვილი, საფარავი, ადამიქე დასხვანი.

დასაწყისი 7½ საათზედ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.

შემოწირულებანი იმ მეგობრთათვის, რომელნიც დასნრალდნენ მოუსავლობის გამო, მიიღება რუსეთის წითელის ჯვრის კავკასიის მმართველობის საზინადარის დეისტვიტელნი სტატსი სოვეტნიკის ძულინის მიერ ამიერ-კავკასიის დედათა ინსტიტუტის კანცელარიაში, ეთვეელ-დღე, დილის 10 საათიდან 2 საათამდე, კვირა-უქმე დღეებს გარდა. ფულნი ეს შეწირულებანი, საზოგადოების მოთავარ-საამმართველოს განკარგულებისაებრ, გაეგზავნება სარატოვის ადგილობრივს მმართველობას, რომელმაც უნდა შეადგინოს წითელის ჯვრის მსრუნველობა ადმინისტრაციისა და საამდგილოების მონაწილეობით. ამ მსრუნველობის ვალია, გაუწიოს დასმარება გაჭირვებულსა და დამშეულს ხალხს იმ წესით, რა წესითაც უფრო მოსახერხებელი იქნება, ხოლო ეს წესები უნდა ეცნობებოდეს ადგილობრივვე შეტუბეებულს და მოაზრებულს ბჭალნს.

(5—2)

ახალი ამბავი

*** ამ წლის პირველს სექტემბერს, შინაგან საქმეთა მინისტრის უქ-ეშევრდომილესის მოხსენების გამო, ხელმწიფე იმპერატორმა კეთილ ინება და უმაღლესად ბრძანა, რათა გორის მაზრის მცხოვრებნი: ტატე ჯიოშვილი, სანდრო ხუციური და ალექსი ხასიშვილი მიცემულ იქმნან სამხედრო სამართალში იმ წესით, რა წესითაც ეს სამართალი სწარმოებს ომიანობის დროს; ამასთანავე ბრალდებულთ ნება არა ჰქონდეთ კასსაციისა.

რადგან შესაძლებელია, რომ ხსენებულ ავიზაკთ სამართალმა სიკვდილით დასჯა მიუსაჯოს, ამიტომ ხმა გავრცელდა, თუ მართლა სიკვდილით დასჯიან, გორშივე დასჯიან საქვეყნოდაო.

*** უწ. სინოდის ობერ-პროკურორის განკარგულებისამებრ, საქართველო-იმერეთის სასინოდო კანტორის პროკურორისა და კანცელარიის გამგეს თანამდებობის აღმასრულებლად დანიშნულ იქმნა უფროსი მდივანი უწ. სინოდსა კოლეგესკი სოვეტნიკი ლევ პავლეს ძე რუშინსკი,

*** ჩვენის რკინის გზის მმართველობას გადაუწყვეტია, რომ ზამთრობითაც იმდენივე ვაგონები მოუბას ხოლმე მატარებელს ბათუმსა და ტფილისს შუა, რამდენიც ზაფხულს არის ხოლმე მომბული. ამას გარდა, რადგან მაინც ადგილი ცოტაა ხოლმე ვაგონებში, მეტადრე კვირა-უქმეობით და შეგირდების დათხოვნისა და ტფილისში ჩამოსვლის დროს, მმართველობას განუზრახავს, სამერმისოდ ერთი მატარებელი კიდევ ატარის ხაშურსა და ტფილისს შორის. ამავე აზრით მმართველობას გადაუწყვეტია ის მატარებელი, რომელიც დღეს ბათუმსა და ტფილისს შუა დადის შუადღის უკან, უფრო მეტის სისწრაფით ატარონ, იმ სისწრაფით, რა სისწრაფითაც დადის ფოსტის მატარებელი. მმართველობასვე აზრად თუმუ აქვს, იშუამდგომლოს, რომ ჩვენს რკინის გზაზედაც შემოიღონ მეოთხე კლასის ვაგონები ღარიბის და ხელ-მოკლე ხალხისათვის მისვლა-მოსვლის გასაიაფებლად.

*** სომხურს დრამატიულს კომიტეტს დაუბარებია სტამბოლიდამ ერთი არტისტი-ქალი კიდევ; არტისტი-ქალი უკვე წამოსულა სტამბოლიდამ ტფილისს.

*** ტფილისის საბატარო სკოლაში, რომელიც დაარსებულია ცალკე საზოგადოების მიერ და რომელიც ამ ერამად გრიბოედოვის ქუჩაზე იმყოფება, მუნთოოვის სახლებში, სწავლა დაიწყება 1-ლ ოქტომბრიდამ.

*** გუშინ-წინ, კვირას, 22 სექტემბერს, ტფილისის სათავად-აზნაურო ბანკის თეატრში სომხების სამუდამო დასმა წარმოდგენა გაემართა. წარმოადგინეს „დონ-გრიგორიო“, სამ-მოქმედებიანი კომედია და „ოსკან ჰეტერიგიჩი ჯოჯოხეთში“, ერთმოქმედებიანი ვოდევილი გრ. სუნდუკიანცისა. თუმცა „დონ-გრიგორიო“ ამ ორის კვირის განმავლობაში უკვე ორჯერ იქმნა წარმოდგენილი, ხალხი მაინც საკმაოდ ბევრი დესწრო, ასე რომ თითქმის სავსე იყო თეატრი. წარმოდგენამ მწყობრად ჩაიარა. კომედიის წარმოდგენის დასასრულ ბ-ნმა ჰეტროსიანმა ლექსი წაიკითხა და ქ-ნმა სირანუშამ რამდერმე იმღერა მუსიკაზედ.

*** 8-15 სექტემბერს ტფილისში ყვავილით ავად გახდა ორი კაცი, რომელთაგანაც ერთი გარდაიცვალა; ხუნაგით ავად გახდა იმავე დროს განმავლობაში ათი კაცი, რომელთაგანაც გარდაიცვალა ორი.

*** რადგან ინჟენერმა ბ-ნმა ეფიანჯიანცმა ქალაქის ახლო-მახლო სოფლებში ვერსად აღმოაჩინა ტფილისში გამოსაყვანი წყალი, ამიტომ, ამბობენ, ქალაქი ახლა შარახეულაზე ჰგზავნის ეფიანჯიანცსავე იმის გამოსაკვლევად, შესძღებულია თუ არა და ან რა დაჯდება აღდგენა თამარის არხისა და შარახეულის ტფილისში გამოყვანაო.

*** თელეჯეკი: კახელი მემამულენი, რომელთაც წელს საკმაო მოსავალი ექმნებათ ღვინისა, დიდის მოუთმენლობით მოელიან საუფლისწულო მამულების დეპარტამენტის გამგეს თ.

ფელეტონი

ᲙᲕᲔᲧᲜᲘᲔᲠᲝᲒᲘᲡ ᲛᲝᲣᲛᲐᲠᲔᲑᲘᲗ

კომედია ოთხს მოქმედებად

მოქმედნი:

სტეფანე სოფრონაშვილი. მოხუცი ჩინოვნიკი; შავი სერთუკი აცვია, კაკარდიანი ქუდი ჰხურავს.

ლადო. ამისი ვაჟი, 25 წლისა, ახლად კურს-გათავებული ექიმი, შნოიანად აცვია.

ვარო. 18 წლისა, სტეფანეს დედის ნათლული და სტეფანესაგან გაზდილი ობოლი; სადად, მაგრამ გემოვნებით არის ჩაცმული.

ელისაბედ ბედენაშვილისა. მდიდარი ვაჭრის ქვრივი; შავები აცვია, დაბალს ჩიხტს იკეთებს.

მაშო. ამისი ქალი, 18 წლისა, მოდის ძვირფასი ტანისამოსი აცვია.

ნერსესა ჩიჩქანაშვილი. ადგილობრივი მდიდარი ვაჭარი; ევროპიული საზოფხოლო ტანისამოსი აცვია, კარტუზი ჰხურავს.

აბელა. ამისი ვაჟი, 21 წლისა; ევროპიულად აცვია, პრიკაშჩიკების გემოვნებაზე.

კოსტა სეხნიაშვილი. ადგილობრივი ადვოკატი, 45 წლისა; ევროპიულად აცვია, კაკარდიანი ქუნი ჰხურავს.

—

მოქმედება სწარმოებს სხვადასხვა ადგილებში, წელს დროს.

პირველი მოქმედება

(სცენა წარმოდგენს საშუალოდ ევროპიულ-აზიურ გემოვნებაზე მორთულს სასტუმრო ოთახს სოფრონაშვილის სახლში).

I გამოსვლა

ვარო და დედა

ვარო. (გრეკლიზე ვადაწოდიდა წიგნსა ვითუდაშეს) ლადოს ფეხის ხმაა. ე ფიზიოლოგია რო ხელში დამინახოს, სასაცილოდ ამიგდებს.—არა, ისევ ისე სჯობია, მითომ ვერც-კი შეავმჩნია. (ლადოსეულ შემოდის, ვარეუბა, უნდა ხელადვე გამოსტაცოს წიგნი, მაგრამ ვარო დაჭმადაკეს) კერ მოგართვით!

ლადო. რათა ხარ, ქალო, აგეთის ხასიათისა, მოკვდები, რომ მაჩვენო?

ვარო. ამისთანა საქციელს ჩვენში თავხედობას ეძახიან.

ლადო. ო-ჰო-ჰო, თავხედობა! თავხედობა მაშინ იქნება, რომ ავიღო და წაგართო ამ საათშივე.

ვარო. კარგი რამ მჭირდეს, გიკვირდეს, ავი რა საკვირველიაო.

ლადო. ოტა მაღლა აიწი ტუჩები, ზიზღით არ გამანადგურო!

ვარო. საჭირო არ არის შენი განადგურება; იოცოხლე, ვის რას უშლი.

ლადო. რა დიდ-სულოვანი ადამიანი ხარ; გმადლობ უმაგალითო მოწყალებისათვის. ვარო, ე ვინ მოდის, აბა გაიხედე ფანჯარაში? (ვარო წიგნს დასდებს სტოლზე და ფანჯარასკენ წავა) აა, მოგაცყეე! (გასინჯავს წიგნსა)

ვარო. ე რა პატიოსნებაა!

ლადო. ფიზიოლოგია, ვერ უყურებთ? გიგე რამე?

ვარო. შენი საქმე არ არის... მე მაშო არ გახლავარ...

ლადო. აბა მაშომ რა დაგიშავა, რაზე მისწედი?

ვარო. იმაზე, რომ მეორედ მაგისთანები ალარ გამიბედო.

ლადო. მაინც მაშო აბა რა შუაშია?

ვარო. იმის შუაშია, რომ არცა ვგეგარ იმასა და არც მინდა დავეშვავსო. რომ დაუწყეს ხოლმე მაღალ საგნებზე ლაპარაკსა, იქნება გგონია, რამე ესმის? სვავიეთ პირდაღებული შეოგაყურებს, აზრის ნატამალიც არ ეჩნეკა სახეზედ; თვალები ეხუჭება შენს ლაპარაკში; მგონია, გულში სულელს გეძახის.

ლადო. ნუ იცი მეტის მეტი ლაპარაკი.

ვარო. მეტის მეტი-კი არა, სწორეთ ნამდვილია. შენი მრცხვენიან, როგორა ხარ ჯავ იმოდენა სატყვეს სრულებით ცუდ-უბრალოდ? ჰო, მართლია, გასამართლებელი საბუთი გაქეს: მომავალ მეუღლეს მომზადება უნდა, თორემ რაში გამოადგება პეტერბურგის საზოგადოებაში დაჩვეული ნასწავლ ყმაწვილს პროვინციელი ქალი.

ლადო. დაიწყე? რანაირი დამცინავი რამა ხარ!

ვარო. ჰა-ჰა! განა ჩემი დაცინვა შენთვის დაცინვაა? შეიმჩნევ-კი? ჩვენისთანა გაუკებარი და გონება-გაუხსნელი ხალხი რა ყურის საგდებია თქვენთვის, უნივერსიტეტში კურს გათავებულისათვის

ლადო. კარგი, ვარო, შევრიგდეთ, ხუმრობა არ იცი?

ვარო. რატომ მაგისთანა ხუმრობას მაშოს არ აკადრებ ხოლმე, როცა ბელტიყლაპაიასავით სახეში შემოგჩერებია და ფიქრობს, გული გამიწყალდაო?

ლადო. ცოტა ვერა ხარ მიუკერძავი, მაშოს დიდი ნიჭი და დაკვირვება ეტყობა.

ვარო. დიდი ნიჭი კაბების ყიდვისა და ბანტების ალაგას და უალაგოს მიკერისა.

ლადო. ასე გონია სიკვდილივით გეჯავრებოდეს შენი ძველი მეგობარი.

ვარო. თავის დღეშიაც არა მჯავრებია, მაგრამ ეხლა გულზე მოვყევარ, როცა ვხედავ, რომ ყოველს ქალს შეუძლიან განათლებულს კაცს ათას გვარი სისულელე აყვედოს, საწყინოთ არ მიიღო.

ლადო. ძალიანა სცდები, ვარო. მაინც მაპატიე, რომ უხეირო ხუმრობით ასე გულზე მოგიყვანე.

ვარო. საჭირო არ არის შენი ბოდიში. აგე მოდის კრანი შენის ფილოსოფიისა. მოუშვებ ეხლა: თავი შემაშვერინეთ მაინც, იქნება, თქვენი წყალობით, მეც რამე მამეცხოს.

ლადო. დაიცა, მოვა დრო, რომ შენა ტიროდე და მე ვიცინოდე. მოგბძანდიო, მობძანდიო!

II გამოსვლა

ოგანიკე, ეჯანასგან და მაშო (სცენას ჩამორიგებენ)

ელის. შუადღე მშვიდობისათ. ვიშ, ქალო, რა ცხელა! ეხლა უნდა სარდაფში ვიჯდე, რომ ჩემ გუნებაზე ვიყო.

ვარო. რაზე იკლავთ თავსა?

ელის. რას იზამ ქალის პატრონი?

ვარო. განა, მაშო, გეშინიან მარტო სადმე წასვლა?

მაშო. რისა უნდა მეშინოდეს,—დედა არ მიშვებს, იჭორავებენო. მაინც ან რა გაჭირება მადგა?

ვარო. როგორ არ გადგა, როცა დედაშენს არ შეუძლიან სიცხეში სიარული?

ვიაზემსკის, რადგან იმედი აქვთ, რომ იქნება წინანდებურად ღვინოები წელსაც ამ მამულების აქაურმა სამმართველომ იყიდოს რიგიან ფასად და მით დაგვიხსნას სირაჯების კლანჭებისაგანაო.

გაზეთს „Новое Время“-ში შემდეგი ამბავი სწერია: „სენაკის მაზრის სოფელს გორდში, სამეგრელოს უგანათლებულესის თავადის მამულში, ამ ჟამად ოლქის სასამართლოს სამიჯნო განყოფილებაა მისული ხსენებულ თავადის მამულების გასამიჯნავად. საქმის გარჩევის დროს 2,017 კაცი იყო მიწვეული სასამართლოს მიერ. რადგანაც იმოდენა შენობა არსად იყო, რომ ამდენი ხალხი დატეულიყო, ამიტომ, გარედ, ხეების ქვეშ, შეუდგნენ საქმის განხილვას და, მგონი, თითვე ნახევარზე ადრე ვერ დაამთავრებენო“

*** გაზეთ „მწყემსის“ რედაქცია გვთხოვს შემდეგის წერილის გადმობეჭდვას ჩვენს გაზეთში პასუხად ბ-ნ მთავრელიშვილის წერილისა, რომელიც ამას წინა გვქონდა დაბეჭდილი. ვასრულებთ ამ თხოვნას:

„ბატონი ბრძანდებით! სრული თანახმა გახლავართ! ჩვენს მხრით მედიატორებთან ვასახლებთ იოსეს თადეოზის ძეს სანებლიძეს და დეკანოზს იოანე აბაშიძეს და ამ ოთხ პირთ მიანდობთ აირჩიონ თავმჯდომარეთ, ვინცა სურსთ.—ბინაც მორთული და მოწყობილი გახლავს მსაჯულებისათვის. მობრძანდითით!

ეს ასე იყოს... მაშ ქართლოსისძე თქვენ ბრძანებულხართ,—ჩვენც უნ�მწერალთან გვირჩევნია ბაასი. დაპირებისა შებრ ჩვენ ვაგრძელებთ წერას იმავე საგანზე და გთხოვთ, ბატონო მთავრელიშვილო, ჩვენ მიერ უკვე დაყენებულ კითხვებზედ ამ საგნის შესახებ და აგრეთვე იმ კითხვებზედაც, რომელთ შემდეგი ბაასი გამოიწვევს, პირ-და-პირი და გადაჭრილი პასუხი გვაძლიოთ. ჩვენც მზად ვართ, თქვენ კითხვებსაც გადაჭრილი პასუხი გავსცეთ. დეე, სამართალი სამართლად წავიდეს,—მაგრამ საქვეყნო სასაცილო საქმეს მაინც ნუ ინებებთ, ბატონო მთავრელიშვილო, თვით იმ საკამათო საპატიო საგანს, რომელმაც გაიძულათ მედიატორების სამართლის დანიშვნა, ნუ დასტოვებთ უყურადღებოთ და დაუბოლოვებლად...“

*** ამიერ კავკასიის რკინის გზის სამსახურთა უფროსს, ინჟენერს ვედენეევს, როგორც გაზეთი „Нов. Обоз.“ — იუწყება, განკარგულება მოუხდენია, რომ ხსენებულის რკინის გზის ყოველს სახელოსნოსა და დეპოში მუშა და ხელოსანი თათრები დაითხოვონ და მათ მაგიერ მიიღონ მოუსავლობისაგან დაზარალებული რუსი გლეხები.

*** იგივე გაზეთი სწერს, ამიერ კავკასიის რკინის გზაზე მკურნალს ქალებს, თუნდა სამსახურშიაც არ იყვნენ მიღებულნი, ამ გზის უფროსის მბრძანებისამებრ, ნება მიეკვთ საგანგებო შემთხვევებში მუშა და საქონლის მატარებლებით იარონო.

*** „Моск. Вѣд.“-ი იუწყება, რომ გადადებულ იქმნა უმაღლესის მთავრობის მიერ საპირო ფული დაასარსებლად სტამბოლში ინსტიტუტისა, რომელსაც საგნად ექმნება შეისწავლოს აღმოსავლეთის ქვეყნები ეთნოგრაფიულად და არხეოლოგიურადაო. როგორც ხმა ისმის, ინსტიტუტის დაარსებას მიანდობენ საარხეოლოგიო საზოგადოებასაო.

*** 22 სექტემბერს, შუადღისას, კათოლიკების ქუჩაზე ლიუბეკის მცხოვრებელი კბილის ექიმი ალექსანდრე ფრამი რევოლვერს სტენდა, უეცრად გაუვარდა და ტყეია გულში მოხვდა. ტყეია ამოაცალეს. ჭრილობაც საშიში არ არის.

*** ვლადისლავ მალინოვსკიმ პოლიციაში გამოაცხადა, რომ ამ თვის 20 ბულვარზე მარსელის სასტუმროში ჩემოდნიდან 120 მან. ამომაცალესო. დამნაშავე ამ საქმეში აღმოჩნდა იმავე სასტუმროს მოსამსახურე სენაკის მცხოვრებელი ერისტო დანილია, რომელიც უკვე შეიპყრეს.

ᲐᲠᲩᲘᲚᲣᲠᲘ, ᲨᲕᲘᲓ-ᲗᲐᲕᲘ

(საამდროო ამიკანები)

—

დაწყება აქვს საიმედო, კილო ძმურად შესაყარი...
უგრძნობლობას გაეინულსა მან შეუნთო ცეცხლი ცხარი,
ტოლ-ამხანაგთ დაანახვა მგელი, მძოვრით გამაძღარი,
უწყალოთა გაუსია აზრის მხედართ მწყობრი ჯარი!...

ᲓᲐᲑᲐ Დ ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ

(მოწერილი ამბავი)

საბაშიო, 15 სექტემბერი. როგორც იმერეთის ზოგიერთის სოფელში, საბაშიოშიაც აღმოჩნდა ვენახების მტერი, დაფრთიანებული ფილოქსერა. როგორც მოგეხსენებათ, საბაშიო ხუთჯერნივით არის გადადებული სურამის უღელ-ტეხილის მთებსა და ამ გვარად ერთი ნახევარი იმერეთში მდებარეობს, მეორე ნახევარი—ქართლში. ამიტომ ადვილად შესაძლებელია, რომ დაფრთიანებული ფილოქსერა აქვე გამრავლდეს და შემდეგ ქართლის სხვა ვენახებსაც მოედოს. ფილოქსერას გარდა, საბაშიოში დიდი ხანია, რაც ობმა და ნაცარმა ჩაჰკიდა ხელი ვენახებსა; ეს სენი ისე ძლიერდება ყოველ წლივ, რომ ლამის ხელი აგვაღებინოს ღვინის მოსავალზედ. ამ გარემოებას აქაური გლეხები ცისა და ბუნების მოვლენას აბრალებენ და დღესაც ვერ მიმხვდარან, რომ ეს ვენახების სენია. იმედია, რომ ამ გარემოებას საფილოქსერო საზოგადოება ყურადღებას მიაქცევს და ხსენებულ ვენახების სენის წინააღმდეგ ღონისძიებას იხმარებს რასმე.

წრეულ ვენახებს აქ ძლიერ კარგად ასხია, მაგრამ ობისა და ნაცრისაგან მტევნები შენაცარულია და გაფუჭებული. ამ ჟამად ვაზები უფოთლოა და რომელსაც-კი შერჩენია ცოტა-დენი ფოთლები, ისიც დახრუკულია და დაჭიანებულ - დაყვითლებული წვრილის, სოკოს მსგავსის მეტეტებით. წრეულს აქეთა მხარეს ჭირნახულით გიმარჯვა და ყველას ბლომად მოუვიდა პური, სიმინდი, ქერი და ლობიო. კარგი პური ამ ჟამად აქ კოდი სამ მანათად იყიდება. სიმინდი კიდევ პურზედ უფრო იაფია, ასე თერთმეტ, თორმეტ აბაზად კოდი. წლეულ რუსეთის გუბერნიებში მოუსავლობის ამბავი და სიმშილი აქეთ მხარეს არ იციან და ამ შემთხვევით სარგებლობენ მოვაჭრენი, რომლებიც დიდის ჩანახებით დადიან სოფლებში და ყიდულობდნენ იაფ ფასად ჭინახულს. ამიტომაც ვურჩევთ გლეხებს, კარგი იქნება, რომ ორიოდე გროშს არ დახარბდნენ, ჯერ ის სასოფლო ბეღლები გაავსონ, რომელიც ამ ოცის წლის განმავლობაში ვერ გაუვსიათ, და შემდეგ, თუ დარჩებათ, ის რიგად ფასად გაჰყიდონ და ამ სახით არ გაებნენ ვაჭრების მიერ გაბმულ-გახლართულს ქსელში. თორემ შესაძლებელია მერმის ჩვენშიც ცუდი მოსავალი იყოს ჭინახულისა, წრეულს იაფ ფასად გაყიდული პური, სიმინდი ისევ ჩვენ გაგვიხდეს საძებნელად და ისევ იმ ვაჭრებს მივმართოთო, რომლებიც უეჭველია სამ მანათიანს კოდს ჭინახულში ხუთსა და ექვსს მანეთს წაგვართმევენ...

როგორც წინა წლებშიაც გვითქვამს, საბაშიოსა და ამის ახლო-მახლო მდებარე სოფლების გლეხებს სწავლა-განათლებაზედ ხმა არ ისმის. აქაური განათლებული თავად-აზნაური და სასულიერო წოდება განისვენებენ ლამაზად აშენებულს სახლებში, კარგადა სჭამენ, კარგადა სმენ და სამას სამოც-და-ხუთი დღე-ღამე ისე გაივლის, რომ ხმას არ იღებენ გლეხებში განათლების გავრცელების შესახებ. სამწუხაროა, ღმერთმანი, რომ აქაურს მოთავე ხალხს დავიწყებია კაცობრიული მოვალეობა და ყურადღებას არ აქცევს არაფერს კეთილს საქველ-მოქმედო საქმეს.

ვიმეორებთ, საბაშიოში თავადაზნაურნი და სასულიერო წოდების ხალხი სულ ლხინშია და იმისთვისაც თავს არავინ იტკივებს, რომ თავიანთს სოფლებში ერთ-კლასიანი სასწავლებელი მაინც დაარსონ და ცოტაოდენი წერა-კითხვა, თუ კითხვა-წერა ასწავლონ გლეხთა შვილებსა. სწორედ ასეთს მდგომარეობაშია საბაშიოს გარშემო მდებარე სოფლებიც. მაგალითად, ავიღოთ სოფ. ოსიაური, სადაც რიგიანად განათლებულნი და შეძლებულნი თავადნი სცხოვრობენ და ნასწავლი და ახალგაზდა მოძღვარიცა ჰყავთ. დავიჯეროთ, ამათ რომ მოინდომონ და ითაონ, სასწავლებლის გამართვას ვერ მოახერხებენ და ამითი ვერ წაჰბაძავენ მეზობელს სოფელს ზემო-ჭალას, სადაც მოძღვრისა და ხალხის თაოსნობით უკვე ათი წელიწადია, რაც რიგიანად გამართული ერთ-კლასიანი სასოფლო სკოლა არსებობს!..

ვისაც-კი ჰსურს, გაიცნოს საბაშიოს ხალხი, რომელსამე აპრილს დღეობას უნდა დაესწროს. სხვა დღეობათა შორის, აქ სამი შესანიშნავი დღეობა იცის: ამადლება, ღვთისმშობლობა და ელიაობა. სოფლელები, რომ მოინდომებდნენ, ამ სამს დღეობაში სამოცს, ოთხმოცს თუშნს ფულს შეიძენდნენ და ამ ფულით ტეზრის საზოგადოებაში ერთი კარგი სასოფლო სასწავლელი გაიმართებოდა.

ღვთისმშობლობა საბაშიოში ორს ადგილს იცის: ტეზრსა და ნენისში. პირველი სოფელი ჩხუბითა და გაუტანლობით არის ნაქები, მეორე მხოლოდ ლოცვითა და მუშაობით. ტეზრში ღვთისმშობლობა დღე ისე არ გაივლის, რომ სამსა და ოთხს კაცს თავი არ დაემტვრეს და დასისხლიანებულნი არ წავიდნენ აქედან. წრეულსაც ასე მოხდა. გათენდა თუ არა მღვთისმშობლობა დღე, ტეზრის მამასახლისი კიკაძე გალახულ იქმნა აქაურ აზნაურ ნ. გ. ო—გან; დაღამდა და ორმა ყმაწვილმა ოსიაურში მცხოვრებელმა გლეხმა კიდევ თავები გაუტეხეს კეტებით ქვი-

---

ელის. არა უშავს რა, შვილო, გაუჭირებელი საქმე რად გვიჭირო? გავათხოვებ, მოვალეობიდამ გამოვალ, მერე რაც უნდა ჰქნას: ქმარი იქნება ამისი ბატონი და პატრონი. ცუდი იქნება, ქმარს ჩაუშამებს სიცოცხლეს, კარგი და გაახარებს.

ვარო. ჰო, რასაკვირველია; მაგრამ მაშო, როგორ ჩაუშამებს თავის ქმარს სიცოცხლეს, როცა თითონ ისეთი მშვიდი გასაითისაა, განათლებული ქალია, ყველაფერი კარგათ ესმის.

მაშო. კარგია, შენს გაზრდას, მხიარულს გუნებაზე ხარ, გეტყობა...

ელის. ღმერთმა გაგბედნიეროს, შვილო, კეთილი გული გაქეს.

ლადო. ვარო მართალს ამბობს.

ვარო. ვტყუოდი? მაშო, შეგიძლიან დღეის იქით შენი თავი ბედნიერად ჩასთვალო, რადგანაც ქება გაიგონე ჭკვიანის კაცისაგან, რომელსაც უნივერსიტეტი გაუთავებია, პეტერბურგში ყოფილა და, რასაკვირველია, ჩვენსა-ნაა საზოგადოებაში არ უტრიალია.

ლადო. იქნება ხუმრობ, მაგრამ მართალი უნდა მოგახსენოთ, რომ როცა პეტერბურგში გახლდით, ისე მეგონა, ჩვენში აქაურებისთანა ქალები შეუძლებელია-მეთქი, მაგრამ ეხლა ნათლადა ვხედავ, როგორცა ვცდებოდი. აშკარაა, ქალს ყველგან შეუძლიან ერთნაირად გონება განვითარებული იყო, მხოლოდ შეიძლება გარეგანი პეწი აკლდეს, მაგრამ უკანასკნელი გარემოება მხოლოდ დედაქალაქში ცხოვრებაზეა დამოკიდებული.

ვარო. მაგრამ, მაგრამ, მაგრამ სცდები ცოტა, ყმაწვილო, რადგან ფიზიოლოგია და სხვა ამისთანა გონება მიუწდომელი მეცნიერება ჩვენთვის სანატრელი ხილია... აბა ერთი მითხარი, საიდამ დავედრებით იქაურებს? მაშო, ძალიანაც ყურს ნუ უგდებ, ხომ იცი, კომპლიმენტების თქმას დაჩვეულია განათლებულს ხალხში და ჩვენს გამოყრუებულს ქალაქშიაც ვერ გადაჩვეულა.

ლადო. სრულებითაც არა. (მაშოს) დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, რომ მე ერთნაირად ვლაპარაკობ ყოველთვის, პეტერბურგში ვიქნები თუ სხვაგან სადმე და, რასაკვირველია, ჭეშმარიტებას.

ელის. მართალსა ბძანებ, ლადო, თუმცა თქვენის ლაპარაკისა ვერაფერი გავიგე. განათლებული ყმაწვილი ბძანდები და ცრუ ლაპარაკი რაში შეგშვენის. ჩემი მაშო ისეთი გონებიანი მყავს, ენაცვალოს დედა, რომ ამაზე ცუდს ვერავინაც ვერ იტყვის. რომ იცოდე, რა მშვენივრად მღერის ხოლმე რუსულად, თუმცა, სწორედ გითხრათ რუსულის სიმღერისა არაფერი მეყურება; ფორტოპიანზე ისე მშვენივრად უკრავს, რომ ჩვენი ძალი მურია სიამოვნებით ეზოში ღმუის ხოლმე.

მაშო. კარგია, დედი, არავისთვინ საინტერესო არ არის.

ლადო. აბა რასა ბრძანებთ? მე ძალიან მიყვარს სიმღერა; დიდად მასიამოვნებთ, თუ ნებას მომეცემთ ხანდახან თქვენს აკომპანიმენტზე ვიმღერო.

ვარო. მერე რომ იცოდეთ, რა მშვენივრადა მღერის! რომ დაიწყებს ხოლმე სიმღერას, მურთუზალა დაუჯდება წინ და კუდის ქნევით ყურს უგდებს; ლადო რომ ხმას ასწევს, ის დაიკნავებს ხოლმე.

ელის. ქთ, პირველი გაგონებაა კატის ჭკუა!

ვარო. რასა ბრძანებ, დეიდა! არ ვიცი, სად არის ეხლა. თორომ ვამღერებდი ლადოს.

ლადო. ხუმრობ?

ვარო. არა, თქვენ წარმოიდგინეთ, მაშო უკრავს, ლადო მღერის, ძაღლი ღმუის, კატა კნავის, ჩვენ კიდევ მეტისმეტის გულის სიამოვნებით ვტირით, —რა მშვენიერი სურათი იქნება!

მაშო. დაგვცინე, დაგვცინე. ლადო, მობძანდით როდისმე, ახალი რომანსები მაქვს.

ელის. რაღა როდისმე, თუნდ დღეს საღამოზე.

ლადო. დიდის სიამოვნებით. ორს თვეზე მეტია ფორტოპიანზე არ მიმღერია...

ვარო. და კატები არ უკნავებია. თქვენ ი კატა სადმე დამალეთ, თორე ვისმე სახეს დაგაფხაჭნით.

ლადო. კარგი, კარგი, როცა ვიმღერებ, იცოდე, ოთახში არ შემოგიშვებთ.

მაშო. ისე დავიკეტებით, რომ ხმაც არ შემოგესმას.

ვარო. ჰოოო, რასაკვირელია! როცა მზვერავი თვალი არ იქნება, უფრო გრძნობით იმღერებთ.

ელის. რა ეშმაკი რამა ხარ, რო არ შეიძლება! შენ უნდა ვაჟი იყო, ქალი-კი არა.

ვარო. ღმერთმა დამიფაროს, აკამდის კატისაგან თვალები გამოლაღრეული მეენებოდა. (სიცილი). მაშო, მოგვიდა ქალაქიდგან ახალი შლაპა?

ელის. შლაპა, რა შლაპა! წუხელ მოუვიდა, გადმოიარე, ნახე.

მაშო. სრულიადაც არ მამწონს, არ მიხდება. ზედ ვარდის ტოტი აქვს გაკეთებული კოკრებით, წითელი ლენტებით არის მორთული—სულ არ მამწონს.

ვარო. ამ შლაპას რაღა უკირს?

მაშო. აღარა ხმარობენ, ქალო.

ელის. აკი მეც ვეუბნები, რათ გინდა ამდენი შლაპა მეთქი, წელიწადში ოთხი შლაპა უნდა გამოიცვალოს. ჩვენ დროს რა იცოდნენ შლაპებისა; დიდ დღესასწაულში თუ დავიხურავდით თავსა, თორემ სუ შინ ვისხედით. ეხლა ამას რა დააყენებს შინა, თუნდა რომ კვდებოდეს?

მაშო. დროება გამოიცვალა, დედი.

ლადო. დიახ, დროება ძალიან გამოიცვალა. უწინ ადამიანი ოჯახის საკუთრება იყო, უწინ ადამიანი შინაურ საქმეზე იყო გადაგებული, საზოგადო საქიროება იმისთვის იმდენათ იყო საზრუნავი, რამდენადაც იგი ეხებოდა იმის მატერიალურ კეთილდღეობას. ეხლა-კი ყოველი კაცი საზოგადოების წევრია, ეხლა ხალხი უერთმანერთოთ ვეღარა სძლებს, რადგან გრძნობა საერთო ინტერესებისა და პროგრესისა ძალ-რბილში აქვთ გამჯდარი.

ვარო. ან ის დიდი მოწოდება ზეცით, რომელიც ყოველი საზოგადოების წევრის ხვედრია, როგორ მისცემს ამ წევრსა ნებას გაუდგეს ადამიანთა კავშირს და მაღალი პრინციპები ზოგადობისა, საერთო სარგებლობისა და პროგრესისა შესწიროს დაბალ ინსტინქტებს პირველ მყოფობის ეგოიზმისას. (სიცილი)

ᲨᲮᲔᲗᲨᲘ ᲛᲪᲮᲝᲠᲪᲔᲑᲔᲚᲘ ᲒᲚᲔᲮᲔᲑᲘ ᲤᲘ. ᲓᲐ Ი. Ჯ—ᲫᲔᲑᲘ. ᲐᲛ ᲓᲠᲝᲡ ᲡᲣᲠᲐᲛᲘᲡ ᲑᲝᲯᲐᲣᲚᲘ ᲑᲐᲢᲜᲘᲡ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲨᲘ ᲛᲝᲪᲕᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲬᲐᲕᲔᲑᲚᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲓᲐᲛᲬᲐᲕᲔᲑᲘ ᲛᲝᲜᲐᲛᲔᲑᲘ ᲓᲐᲠᲩᲐᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘᲗ ᲓᲐᲛᲬᲐᲕᲔᲑᲚᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲓᲐᲛᲬᲐᲕᲔᲑᲚᲘᲡ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რათა დაატანეს, რომლითაც ეუწყეს მეფისეულებს, რომ ჩვენი რედაქტორის სიკეკლიდის ამბავი მხოლოდ „სიმწუხარო შედგომისაო.“

— სიყურადღებო ანდაზა ჩასულებისა: „იმ დროს, როცა ქარქაშში ხმლები დაჟანგებულიან, თოსები ბრალდებენ, თუ სპეურობდეები ცალიერია, ბედლები-კი სავსეა ბურით; როცა სასამართლოების კარებს სავსი აქვს მოკიდებული, როცა მეურნალი ფეხთან დადის და მეპურეკი ეტლითა,—მაშინ კაცს ადვილად შეუძლიან სთქვას, რომ სასეელმწიფო კეთილ-დღეობაშია.“

— სიფრანგეთის მინისტრობა ძლიერ შეწუხებულია იმ გარემოებით, რომ სალი ძლიერ ეოტა ბისდეს სიფრანგეთში. ქალაქს შარეტში აღმოჩნდა, რომ 1890 წელს მარტო ერთი დაბადებული ბავშვი ეოფილა თურმე სიაში ჩაწერილი. ამ გარემოებამ ისე გააკვირვა ქალაქის მერი, რომ მაშინვე �ნობა ბრეფექტს იზრის სახოგადოებისას, რომელსაც შარეტი ეკუთვნის. ბრეფექტმა ამის გამო შემდეგი განცხადება დაბეჭდა: „იმ ქალს, რომელსაც 1892 წელს ჯანსაღი შვილი დაებადება, რვა დღის შემდეგ 100 ფრანკი მეეტება ჯილდოდ, იმ დედიდგან, რა დღესაც ამ ამბავს ქალაქის სამმართველოს ეცნობებს. ჯილდო მხოლოდ იმ დედებს მეეტემთ, რომლებსაც ერთ წელიწადზედ ნაკლები არ უცხოვრიათ იზრის სახოგადოებაში და კანონიერად არიან დაქორწილებულნი.

— ახირებული ეზრი მოსულია თავზე ეროს ლონდონის ბესტორს, სასულათ გარფორდს. ამ ბესტორს მოუნდომია წამლების მაგიერად მუსიკეთ მკურნალობა ეოველ კვირის საკმეოფობისა. მაგალითად, წყლეანებს—როსსინიანს, ბელლინის და დონიცეტის, ეროთის სიტეეთი, „იტალიანურ“ მუსიკეთ არჩენს. ნერვეთ აკეადმოფს ფრანგულის სიმღერეტა მუსიკეთ; კუშნის აკეადმოფობასს—ცეზარ ეეუის მიერ დაწერილ მუსიკალურის ხმენდებეთ. სუმრობა-კი არ ეკეგონოთ!

ეი რასა სწერს „Independance Belge“-ს ლონდონელი კორესპონდენტი: „კარფორდს მოელი ორკესტრი შეუდგენია მუსიკისა და ამ მუსიკეთა სწამლობს აკთმოფოებს ლონდონის სააკადმოფოებში. ამ ორკესტრისთვის ბესტორს სასელად ეწოდებია „წმ. სეილიის გალდეია“. კარფორდს ი